

УДК 37:316.46

THE ROLE OF A LEADER IN PARTNERSHIP FOR TEACHERS РОЛЬ ЛІДЕРА У ПАРТНЕРСЬКІЙ ВЗАЄМОДІЇ ДЛЯ ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ

Tretiak O.P./Третяк О.П.*ph.d., associate professor /к.п.н, доцент**ORCID:0000-0002-1160-055X**Institute of In-Service Education**Borys Grinchenko Kyiv Metropolitan University**Kyiv, str. Bulvarno-Kudryavska, building 18/2, 04053**Інститут післядипломної освіти**Київського столичного університету імені Бориса Грінченка**Київ, вул. Бульварно-Кудрявська, буд. 18/2, 04053*

Анотація. У статті розкриваються основні теоретичні аспекти ролі лідера у партнерській взаємодії для педагогічних працівників. Педагогічне лідерство обґрунтовується як ціннісна і контекстна основа професійної компетентності педагогічних працівників закладів освіти. Окреслено роль педагогічного працівника у контексті побудови його партнерських стосунків. Доведено доцільність дослідження цього наукового напрямку. Стратегія формування лідерів відповідно до цього ґрунтується на гуманістичній концепції, центром якої цілісна гуманна, успішна, активна особистість, спроможна стати лідером не лише в освітньому закладі, а й у суспільстві. Професійна продуктивність та успішна діяльність педагогів немислимі без активізації лідерства. Обґрунтовано педагогіку партнерства під керівництвом лідера для досягнення спільної мети, створюючи при цьому сприятливу психологічну атмосферу співтворчості та співпраці.

Важливою педагогічною проблемою у цьому напрямі є створення науково обґрунтованої моделі партнерської взаємодії під керівництвом лідера як чинника формування ефективної партнерської взаємодії учасників освітнього процесу.

Практичне значення статті полягає в тому, що її матеріали можуть використовуватися в організації освітнього процесу у закладах освіти.

Ключові слова: лідер, лідерські якості, партнерська взаємодія, компетентність, педагогіка партнерства, педагогічні працівники.

Вступ

У зв'язку з глобальними трансформаціями, які нині відбуваються в освіті, висувуються нові вимоги до керівників та підлеглих, заснованих на підвищенні рівня управлінської компетентності й партнерській взаємодії педагогічних працівників в освітніх організаціях. Сьогодні особливої уваги набуває проблема ролі керівника-лідера освітньої організації. Це пов'язано зі зміною поглядів на лідерство як цінність. Незважаючи на складні умови сьогодення лідерство є ключовим елементом в розвитку педагогіки партнерства у закладі освіти. Лідерство сприймається як основна людська цінність, як індивідуальний стиль. Саме лідер-керівник покликаний сформулювати таку ідею або систему ідей, в яку готові повірити педагогічні працівники, прийняти та досягти головних цілей в оптимальні терміни з максимальним ефектом. Проблема ролі лідера у партнерській взаємодії вимагає впровадження ідей і технологій гуманістичної педагогіки, педагогіки співробітництва, переходу від авторитарних педагогічних умов освітнього процесу до гуманістичних. Важливість саме

педагогічного лідерства полягає в тому, що воно включає володіння мистецтвом самоуправління як дуже важливої складової професійного успіху. Адже професійна продуктивність та успішна діяльність педагогів немислимі без активізації лідерства. «Здатність бути лідером передбачає наявність у педагогічного працівника сформованих ціннісних пріоритетів, життєвих орієнтирів, глибокого усвідомлення власної місії, опанування технікою та оновлення його знань з предмета. Тож те, що він робить і як він це робить, має важливе значення. Нова лідерська роль для педагогічних працівників може стати важливим кроком у сприянні появи нової генерації педагогів» [1, 9].

Основний текст

Метою нашої статті є дослідження і висвітлення концептуальних ідей ролі лідера в процесі ефективної партнерської взаємодії педагогічних працівників в закладах освіти.

Для реалізації поставленої мети дослідження нами визначено наступні *задачі дослідження*:

1. Проаналізувати роль лідера в процесі партнерській взаємодії педагогічних працівників у науковій літературі.
2. Розкрити сутність базових лідерських якостей сучасного педагогічного працівника у партнерській взаємодії в освітньому закладі.

Сучасний стан суспільного розвитку вимагає оновленого підходу до розуміння проблеми лідерства в освіті. Не виконавець, а лідер здатний у певному руслі управляти системами. У цьому контексті необхідним є формування лідерських якостей педагогічних працівників.

У процесі дослідження нами використано як теоретичні, так і практичні методи (фокусовані інтерв'ю, SWOT-аналізи оцінки формування лідерства в умовах освітньої діяльності, методи педагогічної реконструкції тощо).

В такій ситуації, коли суспільство і держава формують запит щодо якісного рівня професіоналізму педагогічних працівників, розвиток лідерської компетентності набуває ключового значення. В цьому контексті важливим вбачається розвиток лідерських якостей фахівців на різних етапах їх освітньо-професійної траєкторії. При цьому варто враховувати, що уміння прийняття компетентних рішень, навички самоорганізації та володіння лідерськими якостями є актуальним не лише для керівників, а й для усіх учасників освітнього процесу.

У зв'язку з актуальністю проблеми визріла необхідність у дослідженні питання, щодо ролі лідера у партнерській взаємодії педагогічних працівників у закладах освіти.

Аналіз наукової літератури дозволив зробити висновок про те, що проблема лідерства займає одне з провідних місць у науковій літературі. Основні вимоги до формування лідерських якостей педагогічних працівників ЗВО знайшли своє відображення в законодавчій базі (Закон України «Про вищу освіту», Стратегія державної кадрової політики до 2030 р., Стратегія інноваційного розвитку України на 2020-2030 р. та ін.). Тут наголошується на фаховій підготовці лідерів-менеджерів освіти, здатних швидко адаптуватися і приймати правильні рішення. Прогностичний аналіз дозволяє стверджувати, що

дослідження питань пов'язаних з лідерством може бути для наукового вирішення проблеми: етика лідера (Дж. Максвелл, А. Мангетті) лідерство у діяльності керівника (О. І. Бондарчук, О. О. Нежинська); особливі підходи до лідерства з точки зору методології проаналізовані М. Діденко, В. Локшин, С. Нестулею та ін. (Нестуля, 2019); теоретичні основи формування лідера розроблено І. Адізес, К. Бланшар, С. Калашніковою, Д. Максвелл, Дж. В. Шеклтон та ін.

У цих дослідженнях обґрунтовано теоретичні і методичні основи формуванню лідерських якостей у майбутніх педагогів. Проте проблема ролі лідера у партнерській взаємодії педагогічних працівників в закладах освіти досліджено не достатньо і є актуальною.

Беручи за основу наукові джерела, зосередимо увагу на основних підходах до тлумачення терміну «лідер». За час дослідження лідерства науковцями було розроблено більше 65 кваліфікаційних систем, кожна з яких має свої підходи до визначення лідерства [2]. Відповідно до інформації словника-довідника з професійної педагогіки, – лідер (від. англ. leader – що веде) – «член групи з найвищим соціометричним статусом за яким призначається особлива роль у прийнятті рішень й організації спільної діяльності» [3, 98]. Так, беручи за основу словник соціологічних і політологічних термінів для характеристики поняття «лідер», зазначимо, що лідер характеризується як «особистість, яка має найбільший авторитет, вплив у будь-якому колективі» [4, 44].

Філософська література визначає лідера як «найбільш авторитетного члена організації або соціальної групи, котрий завдяки специфіці своєї особистості домінує в різних політичних, моральних і соціальних ситуаціях» [5]. В контексті нашого дослідження цінним виступає визначення дефініції «лідер» С. Гармаша (2009), який трактує його як «особистість, яка має розвинуті комунікативні вміння, здатна словами ефективно впливати на інших людей, з якою бажає співпрацювати більшість колективу [6, 37]. Лідер, за тлумаченням В. Жигір'я (2015), – це «член групи, який відіграє ключову роль щодо спрямування, контролю та зміни діяльності інших членів групи з досягнення групових цілей, за яким група визнає перевагу в статусі й надає право приймати рішення в значущих для неї ситуаціях» [7, 34].

Аналіз результатів наукових досліджень та публікацій дає змогу зробити висновок, що проблематиці лідерської компетентності, лідерських якостей, лідерства в освіті вітчизняними та зарубіжними науковцями приділяється значна увага і накопичено певний досвід.

Концепцію лідерства, як формування майбутнього харизматичного лідера-педагога на герменевтико-культурологічних засадах проаналізував Г. Васянович, котрий визначив провідні напрями його формування. Зокрема, автор наголошує, що...справжній лідер-педагог у процесі своєї практичної діяльності має зважати на: певну «непрозорість», «закритість» людини; відхід від патерналізму і спрямованість мислення на взаємодію; право на «нерозуміння» тощо» [8, 50]

Дослідниця Семенова А. розкриває психопедагогічні технології комунікації сучасного лідера. Зокрема, авторка доводить, що важливим

елементом формування лідера-викладача є володіння технікою мовлення. Це не лише складова його культури, передумова позитивного сприйняття оточенням [9, 82].

У сучасній Україні, в руслі інтеграційних освітніх процесів, проблема формування лідерства набуває все більшої значущості. У питаннях ролі лідера для ефективної партнерської взаємодії існує чимало викликів і суперечностей між: необхідністю соціуму в лідері-педагога та відсутністю нових технологій його пошуку і навчання; вимогами освітнього середовища до лідерства і невмінням провести його якісну підготовку; необхідністю в оновленні програм підготовки лідерства та нерозробленістю освітніх компонентів його підготовки.

Неможливо ефективно виконувати функції планування, організації, мотивації і контролю, якщо немає ефективного керівництва і лідерів, здатних заохочувати інших працівників, позитивно впливати на них і вести за собою, тим самим досягаючи благоприємних кінцевих результатів [10].

Інтерес для нашого дослідження представляють педагогічні пошуки Л.І. Скібіцької, котра розглядає лідерство, як ключовим елементом інноваційного процесу й розвитку культури в будь-якій організації або команді. Особливо це стосується сфери освіти, яка спрямована на формування й розвиток соціально-значущих якостей кожної людини як члена суспільства й громадянина держави. При цьому ефективний лідер-студент, лідер-освітянин, так і лідер-керівник освітнього закладу досягає головних цілей в оптимальні терміни з максимальним ефектом [11, 42].

Лідерство – це актуалізоване професійно важливе явище, яке має інтегрований характер прояву в поведінці, спілкуванні та професійній діяльності.

Згідно з Новими концептуальними засадами освітньої реформи, вчителі стають «лідерами», які можуть наставляти, мають бути успішними експертами, які вирішують багато проблем, пов'язаних із якістю викладання, обсягом завдань, комунікаціями з учнями та із керівництвом закладу освіти, вони мають стати «агентами змін» [12].

Важливою для нашого дослідження вважаємо думку Бойка О.В., який виділяє лідерство, як феномен внутрішньо-групового розвитку соціальної групи, який характеризує її неофіційні відносини, взаємини та ставлення, домінування і підпорядкування осіб в ній, результат складного багатогранного, різноманітного, а інколи і суперечливого впливу різних ситуацій і чинників на міжособистісні стосунки між членами групи. У освітньому середовищі лідерство – це інтегрований прояв його професійно важливих і морально-психічних якостей як сучасного керівника – компетентного, мобільного в умовах постійних змін, який швидко адаптується до нових обставин, орієнтується в інформаційних потоках, здатний оптимально вирішувати педагогічні проблеми, брати відповідальність [13]. Успішному закладу загальної середньої освіти потрібен директор-менеджер, який має бути не просто висококласним фахівцем, а й людиною ідеї, з власним баченням мети й завдань сучасного закладу освіти та спроможною реалізувати ці ідеї. Його успіх не може бути індивідуальним, але від нього залежить якість команди, адже

формування якісної команди це і мистецтво, і технологія одночасно. Є загальні підходи, які можна застосовувати з будь-якими людьми, і це дасть свої плоди, а є «магія» особистого й ситуативного, і в цьому мистецька унікальність успішних лідерів [14, 179].

Педагогіка партнерства – ключовий компонент Нової української школи, в основі якої – взаємодія, спілкування та співпраця між учасниками освітнього процесу [15, 129]. Професія педагога є однією з найбільш складних і відповідальних, що вимагає від особистості значного рівня розвитку лідерських якостей та організаційних здібностей. «Педагогіка партнерства не відміння вимогливості вчителя, бо, як засвідчує практика, саме вимогливі й справедливі вчителі мають найбільшу повагу та довіру серед учнів» [16, 157].

Сучасні педагоги мають усвідомлювати сутність лідерства через знання: мотивації особистості, делегування повноважень, комунікації – як способу впливу на оточуючих, відмінностей діалогу та дискусії; командування та максимального розкриття особистісного потенціалу, тощо [17, 8].

Аналізуючи роль лідерства для партнерської взаємодії вчені Hidayat R., Patras Y.E. за результатами свого дослідження стверджують, що «самоефективність та інноваційність вчителів можна підвищити за рахунок впровадження трансформаційного лідерства та створення сприятливого шкільного клімату» [18, 208]. На їх думку «якщо організаційний клімат і лідерство вдосконаляться, то партнерська взаємодія в освітній організації будуть більш конкурентоспроможними у протистоянні викликам змін» [18, 217].

Значно ближче до розуміння ролі лідера-директора для педагогічних працівників підійшли Yesera, Yu., Kharyaka, U., Ahmad, A. На їх думку «педагогічне лідерство директора опосередковано впливає на професіоналізм вчителів через шкільну атмосферу та мотивацію до роботи у державних середніх школах Баріто Куала-Рідженс, Індонезія» [19].

Результати дослідження Abir Makki та Bassem Kandil свідчать про те, що керівникам-лідерам необхідно дослухатися до вчителів, підтримувати і допомогти їм у розв'язанні їх проблем. Вони повинні зосередитися на розвитку культури, яка об'єднує вчителів і надихає їх діяти як найкраще та спільно працювати над досягненням мети [20, 62].

Висновки

Осмилення різних наукових підходів, чисельних наукових поглядів і сучасних ідей з проблеми ролі лідера у партнерській взаємодії педагогічних працівників дозволило зробити висновок, що за останнє десятиліття помітно зросла зацікавленість учених, педагогів-практиків у вивченні цього питання, тому це й буде нашою перспективою дослідження у відповідному напрямку.

Аналіз наукових джерел свідчить про те, що існує невелика кількість дослідницької літератури, в яких акцент робиться на формуванні лідерів та їх ролі для партнерської взаємодії педагогічних працівників. Так, у дослідженні Г. К. Радчук та О.Я. Логвись встановлено, що лідерство педагога розглянуте крізь призму структури педагогічної діяльності як лідерської, котра проявляється в процесі самопізнання, самоаналізу, саморегуляції,

самоактуалізації. Саме удосконалення вміння і навичок асертивної поведінки, самоосвітньої діяльності, конгруентності, емоційної обізнаності, досягнення високого рівня самостійності, креативності, наявності особистісних смислів отримуваних знань та внутрішньої мотивації характеризують педагога як суб'єкта педагогічної діяльності [21, 98]. Отже К. Радчук та О.Я. Логвись, як і попередньо згадані автори, вважають що роль лідера та лідерські якості є необхідною умовою для успішної цілісної структури особистості педагога.

Таким чином, можна зробити висновок, що досліджень, присвячених ролі лідера у партнерській взаємодії педагогічних працівників, не існує. Проте в філософській, психологічній, педагогічній науці є концептуальна база, яка може бути основою ідей для формування лідерських якостей серед педагогічних працівників. Педагогічне лідерство обґрунтовується як ціннісна і контекстна основа професійної компетентності педагогічних працівників закладів освіти. Стратегія формування лідерів відповідно до цього ґрунтується на гуманістичній концепції, центром якої цілісна гуманна, успішна, активна особистість, спроможна стати лідером не лише в освітньому закладі, а й у суспільстві.

Матеріали статті можна буде використати в освітньому процесі закладів загальної середньої освіти, закладів вищої освіти, інститутів післядипломної освіти та інших організацій для покращення професійної підготовки вчителів і викладачів.

Сьогодні одним з найнеобхідніших сучасних педагогічних завдань є створення науково обґрунтованої моделі партнерської взаємодії під керівництвом лідера як чинника формування ефективної партнерської взаємодії учасників освітнього процесу.

Література:

1. Міляєва В.Р. (2021). Освітнє лідерство: від теорії до практики: монографія Київський університет імені Бориса Грінченка Київ; Кривий Ріг: Вид. Р. А. Козлов. 296 с. С.9. URL: <https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/36659> (дата звернення 24.02.2024).
2. Нортауз П. Г. (2016). Лідерство: теорія та практика. 7-е видання: Університет Західного Мічигану. 520 с.
3. Словник-довідник з професійної педагогіки (2006). За ред. А.В. Семенової. Одеса: Пальміра. 221с. С.98
4. Словник соціологічних і політологічних термінів (1993). Нар. укр. акад.; за заг. ред.: В. І. Астахової [та ін.] ; уклад. В. І. Астахова [та ін.]. Київ: Вища шк. 140 с. С.44.
5. Філософський енциклопедичний словник: енциклопедія (2002). НАН України, Ін-т філософії ім. Г. С. Сковороди; голов. ред. В. І. Шинкарук. Київ: Абрис. 742 с.
6. Гармаш С.А. (2009). Лідерські якості особистості керівника як запорука успіху. Управління інноваційними проектами та об'єктами інтелектуальної власності. С. 37–44.
7. Жигір, В. (2015). Сутність і зміст лідерської компетентності

майбутнього менеджера освіти. Вісник ISSN 1992-5786. Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах Чернігівського національного педагогічного університету. № 130. С. 34-37.

8. Васянович Г. (2020). Герменевтико-культурологічні засади формування харизматичного лідера-педагога. Лідер. Еліта. Суспільство, 1, 43-51.

9. Семенова А. (2019). Психопедагогічні технології розвитку культури і техніки мовлення сучасного лідера. Лідер. Еліта. Суспільство, 2, 71-86.

10. Роль лідерства в управлінні URL: <https://osvita.ua/vnz/reports/management/14089/> (дата звернення 24.02.2024).

11. Скібіцька Л. І. (2009). Лідерство та стиль роботи менеджера: Навчальний посібник. Київ: Центр учбової літератури. 192 с.

12. Савченко Л. (2023). Розвиток ціннісних аспектів педагогічного лідерства у закладах загальної середньої освіти засобами проектної діяльності. Український педагогічний журнал. № 2 С.156-157 15 (2).

13. Бойко О.В. (2020). Житомир Теорія і методика формування лідерської компетентності офіцерів Збройних сил України: монографія. Житомир : Вид. О. О. Євенок, 667 с.

14. Нетреба М.М. (2019). Роль керівника закладу освіти щодо формування бренду галузі освіти в умовах Нової української школи. «Молодий вчений» № 5.2 (69.2) Маріупольський державний університет С.179 URL: (https://repository.mu.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/1123/1/rol_kerivnyka (дата звернення 24.02.2024).

15.Третяк О. П. (2023). Роль компетентності вчителя початкової школи у партнерській взаємодії сім'ї і школи. Modern engineering and innovative technologies Issue 26 Part 3 April с. 128-134.

16.Третяк О. П. (2023). Розвиток компетентності педагогічного партнерства Актуальні питання гуманітарних наук: міжвузівський зб. наук. праць молодих вчених Дрогобицького ДПУ імені Івана Франка, 61 (3). с. 155-161.

17. Сидоренко В., Єрмоленко А., Горошкова Л. (2021). Школа лідерів професійної освіти як інноваційна модель підвищення кваліфікації педагогів в умовах сталого розвитку: цифровий програмно-методичний комплекс: за наук. ред. Сидоренко В.В. Біла Церква: БІНПО, 114 с. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/729932/1/5.pdf> (дата звернення 24.02.2024).

18. Хідаят Р., Патрас Ю.Е. (2024) «Інноваційність учителя: ефект самоефективності, трансформаційного лідерства та шкільного клімату». Journal of Educational Research, 8(1), 208-222. С. 217.

19. Єсепа Ю., Харьяка У., Ахмад, А. (2024). Роль директора школи підвищення ефективності роботи вчителів початкових класів у католицьких школах міста Самаринда. EduLine: Журнал інновацій в освіті та навчанні, 4(1). URL: <https://doi.org/10.35877/454RI.eduline2235> (дата звернення 24.02.2024).

20. Абір Маккі, Бассем Канділ (2023). Вплив лідерства на сприймання викладання і непедагогічний персонал про шкільний клімат на зразку приватних шкіл в Бейруті Матеріали SOCIOINT 10-а міжнародна конференція з освіти та освіти соціальних наук 19-21 червня 2023 р. Стамбул, Туреччина.

с.55-64. С.62.

21. Радчук Г. К., Логвись О. Я. (2021). Лідерські якості в цілісній структурі особистості педагога. Науковий вісник Херсонського державного університету. Вип. 4. с.93-100.

References:

1. Milyaeva V.R. (2021). Educational leadership: from theory to practice: monograph Borys Grinchenko Kyiv University Kyiv; Kryvyi Rih: Ed. R. A. Kozlov. 296 p. P.9. URL: <https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/36659> (access date 24.02.2024).

2. Northouse P. G. (2016). Leadership: Theory and Practice / Peter G. Northouse – 7 th edition: Western Michigan University. 520 p.

3. Dictionary-handbook on professional pedagogy (2006). Under the editorship A.V. Semenova Odesa: Palmyra. 221p. P.98.

4. Dictionary of sociological and political terms (1993). born Ukrainian Acad.; in general ed.: V. I. Astakhova [and others]; structure. V. I. Astakhova [and others]. Kyiv: Higher school 140 p. P.44.

5. Philosophical encyclopedic dictionary: encyclopedia (2002). NAS of Ukraine, Institute of Philosophy named after H. S. Skovorody; chief ed. V. I. Shinkaruk. Kyiv: Abris. 742 p.

6. Garmash S.A. (2009). Leadership qualities of the manager's personality as a key to success. Management of innovative projects and objects of intellectual property. P. 37–44.

7. Zhigir V. (2015). The essence and content of the leadership competence of the future manager of education. Bulletin ISSN 1992-5786. Pedagogy of creative personality formation in higher and secondary schools of Chernihiv National Pedagogical University. No. 130. P. 34-37.

8. Vasyanovych G. (2020). Hermeneutic and cultural principles of the formation of a charismatic leader-pedagogue. Leader. Elite. Society, 1, 43-51.

9. Semenova A. (2019). Psychopedagogical technologies for the development of culture and speech techniques of a modern leader. Leader. Elite. Society, 2, 71-86.

10. The role of leadership in management URL: <https://osvita.ua/vnz/reports/management/14089/> (access date 24.02.2024).

11. Skibitska L. I. (2009). Leadership and the work style of a manager: Training manual. Kyiv: Center for Educational Literature. 192 p.

12. Savchenko L. (2023). Development of valuable aspects of pedagogical leadership in institutions of general secondary education by means of project activities. Ukrainian Pedagogical Journal. No. 2 P.156-157 15 (2).

13. Boyko O.V. (2020). Zhytomyr Theory and methods of formation of leadership competence of officers of the Armed Forces of Ukraine: monograph. Zhytomyr: Ed. O. O. Evenok, 667 p.

14. Ntreba M.M. (2019). The role of the head of the educational institution in the formation of the brand of the field of education in the conditions of the New Ukrainian School. «Young Scientist» No. 5.2 (69.2) Mariupol State University P.179.

URL:(https://repository.mu.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/1123/1/rol_kerivnyka (access date 24.02.2024).

15. Tretyak O. P. (2023). The role of primary school teacher competence in partnership between family and school. Modern engineering and innovative technologies Issue 26 Part 3 April p. 128-134.

16. Tretyak O. P. (2023). Development of the competence of pedagogical partnership Current issues of humanitarian sciences: interuniversity coll. of science works of young scientists of the Ivan Franko Drohobysk State University, 61 (3). with. 155-161.

17. Sydorenko V., Yermolenko A., Horoshkova L. (2021). The school of leaders of professional education as an innovative model of teacher training in conditions of sustainable development: a digital program and methodical complex: according to science. ed. V. V. Sydorenko. Bila Tserkva: BINPO, 114 p. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/729932/1/5.pdf> (access date

24.02.2024).

18. Hidayat R., Patras Y.E. (2024.) «Teacher innovativeness: The effect of self-efficacy, transformational leadership, and school climate». Journal of Educational Research, 8(1), 208-222. C. 217.

9. Yesepa Yu., Kharyaka U., Ahmad A. (2024). The role of the school director in improving the work efficiency of primary school teachers in Catholic schools in the city of Samarinda. EduLine: Journal of Innovation in Education and Learning, 4(1). URL: <https://doi.org/10.35877/454RI.eduline2235> (accessed 02/24/2024).

20. Abir Makki, Bassem Kandil (2023). The effect of leadership on the perceptions of teaching and non-teaching staff about school climate in a sample of private schools in Beirut Proceedings of SOCIOINT 10th International Conference on Education & Education of Social Sciences 19-21 June 2023 Istanbul, Turkey.

21. Radchuk G. K., Logvys O. Ya. (2021). Leadership qualities in the integral structure of the teacher's personality. Scientific Bulletin of Kherson State University. Vol. 4. pp. 93-100.

Abstract. *The article reveals the main theoretical aspects of the leader's role in partnership interaction for pedagogical workers. Pedagogical leadership is substantiated as a valuable and contextual basis of the professional competence of pedagogical workers of educational institutions. The role of a pedagogical worker in the context of building his partnership relations is outlined. The expediency of research in this scientific direction has been proven.*

Accordingly, the strategy of formation of leaders is based on a humanistic concept, the center of which is a complete humane, successful, active person, capable of becoming a leader not only in an educational institution, but also in society. Professional productivity and successful activities of teachers are unthinkable without the activation of leadership. The pedagogy of partnership under the leadership of a leader to achieve a common goal, while creating a favorable psychological atmosphere of co-creation and cooperation, is substantiated.

An important pedagogical problem in this direction is the creation of a scientifically based model of partnership interaction under the leadership of a leader as a factor in the formation of effective partnership interaction of participants in the educational process.

The practical significance of the article is that its materials can be used in the organization of the educational process in educational institutions.

Key words: *leader, leadership qualities, partnership interaction, competence, partnership pedagogy, teaching staff.*

Стаття надіслана: 26.02.2024 р.

© Третяк О.П.